

N:o 111.

Af herrar **J. Byström** och **A. F. Janson** i Bråten, om
*ändring af 2 mom. kungörelsen angående allmänna villkor
och bestämmelser för egnahemslånerörelsen.*

Den af Kungl. Maj:t 1899 tillsatta egnahemskommittén föreslog i sitt utlåtande bland annat, att låneunderstöd åt dem, som ville skaffa egna hem och därvid låna medel af staten, ej skulle utgå där det beräknade värdet öfverstiger för jordbrukslägenhet 4,000 kronor och för bostadslägenhet 3,000 kronor. Båda dessa siffror voro emellertid för knapphändiga. I Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen 1904 rörande detta ärende höjdes också den förstnämnda siffran till 6,000 kronor. Därvid framhöll Kungl. Maj:t, att, »då lånerörelsen till väsentlig del är afsedd just för att befordra tillkomsten af sådana nya jordbrukslägenheter, är det därför ock angeläget, att värdet ej sättes så lågt, att rörelsen ej kan som sig bör befordra detta viktiga syfte. För öfrigt är härvid jämväl att märka, det denna del af lånerörelsen hufvudsakligen torde komma att omhändertagas af hushållningssällskapen, och att dessa äro bäst af alla i tillfälle att hvart för sitt område fastslå gränsen för sin verksamhet på egnahemsområdet uti nu ifrågavarande afseende. Någon fara vid att bestämma ett så högt värde, som 6,000 kronor synes mig med hänsyn härtill icke förefinnas.»

Den senare siffran däremot fick blifva vid hvad egnahemskommittén föreslagit, nämligen 3,000 kronor.

Riksdagen fattade ett beslut i denna sak, som har följande lydelse:
»Egnahemslån må ej utgå där det beräknade värdet öfverstiger: för jordbrukslägenhet 5,000 kronor och för bostadslägenhet 3,000 kronor.»

Att dessa siffror böra något höjas har ofta framhållits.

Rörande låneunderstödet för jordbrukslägenheter och det belopp, som särskilda utskottet därvid föreslog, yttrade herrar friherre G. O. R.

Lagerbring, G. A. E. Kronlund, E. G. H. Åkerlund och grefve F. T. C. Rosen i en reservation följande:

»Utskottets förslag att nedsätta den af Kungl. Maj:t föreslagna gränsen å värdet af sådana jordbrukslägenheter, å hvilka egnahemslån få utlämnas, från 6,000 kronor till 4,500 kronor, hafva vi icke kunnat biträda. Vore här fråga om att bestämma värdet å de lägenheter, å hvilka dylika lån i regeln böra utlämnas, kunde möjligen den af utskottet föreslagna siffran vara den rätta, men då Kungl. Maj:ts förslag i sin helhet går ut på att vinna erfarenhet på ett hittills i vårt land opröfvadt område, har det syntts oss, som det vore af vikt, att sådan erfarenhet vunnes äfven i afseende på de olika slag af lägenheter, som för arbetarne kunna befinnas vara begärliga. Det bör nämligen, enligt vår åsikt, icke förmenas den arbetare, som genom omtanke och sparsamhet kommit i besittning af ett litet kapital, att på den här föreslagna vägen vinna den själfständiga ställning, ägandet af en jordbrukslägenhet, tillräckligt stor att skänka sin innehafvare nödtorftig bärgning, alltid medför, och då värdet å sådana lägenheter säkerligen ställer sig mycket olika i olika delar af vårt vidsträckta land, hafva vi ansett, att den ifrågavarande gränsen ej bör dragas allt för snävt, utan att hvad Kungl. Maj:t i detta afseende föreslagit bör af Riksdagen bifallas.»

Beträffande låneunderstödsbeloppet för bostadslägenheter hafva bland dem, som söka skaffa sig egna hem eller som söka främja det vackra sträfvandet att så långt möjligt är få egna hem åt arbetarebefolkningen, gjorts uttalanden om att beloppet är för litet, och att på grund däraf det stundom stöter på stora svårigheter för vederbörande att kunna komma i besittning däraf.

I Riksdagen hafva också flere motioner framkommit med yrkande på att det måtte höjas. För vår del anse vi att beloppet lämpligen kan sättas till 4,000 kronor. Bland skälen för denna höjning må anföras, att på tätare bebyggda platser eller i närheten af sådana, där väl bostadslägenheterna i första hand kunna tänkas blifva uppförda, betinga tomterna ganska höga pris, och enligt beräkningar, som gjorts af i byggnadsyrket kunniga personer, framgår det, att med nuvarande materialpris och arbetslöner en bostadslägenhet på två rum och kök gärna vill betinga en kostnad af minst 3,000 kronor. Priset å så väl tomter som huset är naturligtvis beroende på platsen där det bygges.

Vid bestämmande af det omordade egendomsvärdet eller lånebeloppet må också erinras därom, att på de orter, där ett eget hem kan åstadkommas för mindre summa än den, som föreslås i denna motion, är det

intet som hindrar vederbörande låntagare att skaffa billigare jordbrukslägenhet eller att bygga billigare bostadslägenhet.

Betydelsen af att äfven mindre bemedlade personer sättas i tillfälle att, så långt lämpligen kan ske, skaffa sig egna hem, är så stor för vårt folk så väl i socialt som hygieniskt och moraliskt afseende, att en hvar bör göra sitt bästa för att främja den saken.

På grund af hvad vi sålunda anført, föreslå vi

att Riksdagen ville för sin del besluta, att senare delen af mom. 2 i kungl. kungörelsen angående allmänna villkor och bestämmelser för den af Kungl. Maj:t och Riksdagen beslutade egnahemslånerörelsen må erhålla följande förändrade lydelse:

Egnahemslån må ej utgå, där det beräknade värdet öfverstiger: för jordbrukslägenhet 6,000 kronor och för bostadslägenhet 4,000 kronor.

Stockholm den 25 januari 1906.

J. Byström.

Adolf Janson.